

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

13 december 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, MEDIA EN SPORT

Vraag om uitleg van de heer Jan Penris tot de heer Johan Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, over de klasseringsmogelijkheid van de oude entrepot in Antwerpen

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Johan Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, over de bepalingen in het huishoudelijk reglement van sommige sportfederaties

Interpellatie van de heer Paul Van Grembergen tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de eventuele overname van het uitgeversbedrijf Tijd en de gevolgen voor de pluriformiteit van de pers in Vlaanderen
Met redenen omklede moties

Interpellatie van de heer Jan Van Duppen tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de stagnatie van het internetgebruik in Vlaanderen

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de onpartijdigheid en afstandelijkheid van de VRT

Commissie voor Cultuur, Media en Sport

Woensdag 13 december 2000

VOORZITTER : De heer Jos Stassen

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 9.35 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jan Penris tot de heer Johan Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, over de klasseringsmogelijkheid van het oude entrepot in Antwerpen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Penris tot de heer Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, over de klasseringsmogelijkheid van het oude entrepot in Antwerpen.

De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, u hebt in het verleden altijd de nodige inspanningen geleverd voor het behoud van ons maritiem erfgoed. Als ik goed ben ingelicht, wordt nu bovendien gewerkt aan een ontwerp van decreet over de bescherming van het varend maritiem erfgoed. In de Angelsaksische landen werd hierover reeds dieper nagedacht, maar op het continent is dit een uniek gegeven. De maritieme kringen in Antwerpen weten uw baanbrekend werk te waarderen, zeker omdat u niet enkel het varend erfgoed wilt beschermen, maar ook de oude infrastructuur.

U hebt in Antwerpen onder andere het Bonapartedok en het Willemdok laten klasseren, twee heel bijzondere bouwkundige artefacten. U hebt ook delen van de omgeving beschermd, zoals een aantal bruggen, en u onderzoekt op welke manier ook andere delen van het complex van de oude dokken kunnen worden beschermd. Uw werk wordt ten zeerste gewaardeerd en heeft ertoe geleid dat de buurt rond de dokken herleeft. Ook de privé-sector waardeert wat er in de buurt gebeurt en is zelf overgegaan tot de conservering van een aantal ou-

dere gebouwen die vroeger een duidelijk maritieme bestemming hadden. Nu worden ze ingericht hetzij als kantoren, hetzij als woonruimtes.

Jammer genoeg zijn ook heel wat authentieke maritieme erfstukken verdwenen. Het meest spectaculair was de sloop van het oude entrepot een aantal jaren geleden. In de plaats ervan werden een aantal modernistische gebouwen opgetrokken waarvan de esthetiek kan worden bekritiseerd, al kan over smaken niet worden getwist.

In de omgeving staat nog één gebouw overeind. Het bevindt zich op de Hanzestedenplaats tussen het Bonapartedok en het Willemdok. Het gebouw werd in de jaren twintig geconcipeerd en in de jaren dertig opgetrokken. Het is misschien niet het mooiste gebouw uit de buurt, maar de omwonenden hebben er zich mee weten te verzoenen. Het is een authentiek gebouw, want het bestaat uit een unieke betonconstructie met baksteenelementen. In het gebouw bevindt zich een nog werkende rollende lift uit de eerste helft van de vorige eeuw. Ook die zou kunnen worden geconserveerd.

U weet ook dat de stad Antwerpen grootse plannen heeft met de Hanzestedenplaats. Ze wil er een groot en overkoepelend museum optrekken dat diverse collecties tentoon zal stellen : het Museum aan de Stroom. Voor dit museum werd een architectuurwedstrijd georganiseerd en een winnaar aangeduid. Het uitgekozen project is heel modernistisch en tamelijk hoog, maar wordt door de buurt niet gesmaakt. Ik kan u verzekeren dat de mensen die in de omgeving van de dokken een tamelijk exclusieve woonruimte hebben gekocht, niet zijn opgezet met dat lelijke gedrocht op die plek. Indien de stad nog geld zou overhebben, zou het gebouw misschien kunnen worden opgetrokken tussen de modernistische dokken die zich reeds aan de entrepot-kaai bevinden, tussen het gebouw van de belastingen en het havenhuis. Laat ons alstublieft bewaren wat we hebben op de Hanzestedenplaats.

Penris

De Stichting Maritiem Erfgoed heeft mij ervan overtuigd dat de bewaring van het monument het overwegen waard is. Ik neem aan dat de stichting hierover met u en uw diensten reeds een uitvoerige correspondentie heeft gevoerd. Als dat nog niet is gebeurd, vrees ik dat het snel zal gebeuren. De mensen van de stichting verdedigen hun dossiers altijd hardnekkig, iets wat enkel kan worden geapprecieerd.

Mijnheer de minister, is uw administratie bereid dit gebouw uit de jaren twintig en dertig alsnog te beschermen? Voor Antwerpen zou dit het bijkomende voordeel opleveren dat de museumcollectie kan worden ondergebracht in een bestaand gebouw. Dat zou heel wat goedkoper zijn dan de uitvoering van haar plannen. Ik weet dat u als minister van Binnenlandse Zaken heel bekommerd bent over de financiële toestand van de stad Antwerpen, en u weet even goed dat de stad niet over voldoende ruimte beschikt om megalomane projecten te realiseren.

De voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Penris, ik zal niet antwoorden als minister van Binnenlandse Zaken, maar als minister van Monumentenzorg. Ik respecteer immers de besluitvormingsprocessen van de gemeenten. Het is niet de bedoeling dat de voogdijminister zich in de plaats stelt van de lokale besturen. Natuurlijk moeten bepaalde financiële afspraken wel worden gerespecteerd.

In uw schriftelijke versie van de vraag verzoekt u me om begrip op te brengen voor een klasseringsverzoek. Ik heb nog nooit een verzoek genegeerd. Naar aanleiding van deze vraag om uitleg zal ik de zaak bijgevolg nog eens laten onderzoeken. Ik vrees echter dat het verzoek zal worden afgewezen, want zowel in 1995 als bij besluit van 25 april 2000 werden de belangrijkste restanten van het cultuurhistorisch en industrieel erfgoed op en rond 't Eilandje beschermd. Dit resulteerde onder andere in de bescherming van de kaaimuren, de bruggen en sluisen rond het Willemdok, het Bonapartedok, het Kattendijkdok, acht droogdokken, het Montevideomagazijn en de gebouwen van de Red Star Line.

Zowel in 1995 als in 2000 hebben de samenstellers van de wetenschappelijke dossiers bepaald dat het pakhuis-Solvay, waarover u het hebt, geen echte monumentenwaarde heeft. Volgens mijn medewer-

kers is de verdwijning van het gebouw aanvaardbaar mits er een opmerkelijke nieuwbouw voor in de plaats komt, die een exponent vormt van de huidige tendensen in de architectuur.

De beschermingsdossiers worden steeds meer wijk per wijk, stad per stad of kern per kern onderzocht. We willen de fouten uit het verleden vermijden, want toen moest bij elke slopingsaanvraag gereageerd worden met een beschermingsaanvraag. Ik houd meer van de algemene benadering waarbij de echt waardevolle monumenten kunnen worden onderscheiden van de minder waardevolle.

Het ontwerp van het Museum aan de Stroom is het resultaat van een internationale architectuurwedstrijd. De schaal van het nieuwe gebouw is in overeenstemming met de schaal van de omgeving. Het gebouw zou een nieuw herkenningspunt kunnen worden van 't Eilandje. Over de stedenbouwkundige aspecten zal ik me niet uitspreken, maar de dienst Monumentenzorg vindt het ontwerp aanvaardbaar. Het gebouw biedt inderdaad de kans om de museumcollectie van het Scheepvaartcollectie op een verantwoorde wijze te plaatsen en te ontsluiten. Mits de nodige infrastructuur kan het museum een ruim publiek aanspreken.

Ik herhaal dat onderzoeken in 1995 en in 2000 duidelijk hebben uitgewezen dat het pakhuis-Solvay niet echt herbruikbaar is en bijgevolg niet moet worden beschermd. Naar aanleiding van deze vraag zal ik een nieuw onderzoek laten uitvoeren. Als daaruit blijkt dat er nieuwe elementen zijn die een nieuwe beslissing vergen, dan zal ik mijn verantwoordelijkheid nemen. Aan de hand van de vele indicaties vrees ik echter dat het nieuwe onderzoek evenmin tot een bescherming zal leiden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Johan Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, over de bepalingen in het huishoudelijk reglement van sommige sportfederaties

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Meyer tot de heer Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, over de bepalingen in het huishoudelijk reglement van sommige sportfederaties.

Voorzitter

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de minister, niet alle sportfederaties kunnen hun leden laten deelnemen aan nationale en internationale sportcompetities. Zo worden in Vlaanderen enkel de competities van de Vlaamse Turnliga erkend door het BOIC, en via het BOIC de deelname aan internationale turncompetities. Daarom sluiten leden van andere turnfederaties, die aan dergelijke competities wensen deel te nemen, zich aan bij de Vlaamse Turnliga.

Het huishoudelijk reglement van de Vlaamse Turnliga bepaalt in dit verband dat als een gedeelte van de sportclub lid is van de Vlaamse Turnliga, die sportclub verplicht is om binnen een periode van twee jaar alle aangesloten turners, ook de recreatieturners die niet aan dergelijke competities wensen deel te nemen, te laten aansluiten bij de Vlaamse Turnliga.

In dit verband wens ik de minister te vragen of een erkende en gesubsidieerde sportfederatie in haar huishoudelijk reglement dergelijke verregaande bepalingen kan opnemen die indruisen tegen het grondwettelijk recht van vrijheid en vereniging.

De voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, de statuten en het huishoudelijk reglement van de Vlaamse Turnliga stellen dat als een vereniging zich wenst aan te sluiten bij de Vlaamse Turnliga, alle individuele leden van deze vereniging zich bij de federatie moeten aansluiten. Het is niet strijdig met het grondwettelijk principe van de vrijheid van vereniging om bepaalde eisen te stellen aan toetredende verenigingen. Aangezien deze eisen op voorhand bekend en op objectieve en redelijke criteria gestoeld zijn, zie ik geen strijdigheid met het grondwettelijk principe. De vereniging die wenst toe te treden moet op voorhand de keuze maken om onder deze omstandigheden al dan niet toe te treden. Op geen enkel ogenblik wordt zij daartoe verplicht.

De statuten van de Vlaamse Turnliga laten daarenboven dubbele affiliatie toe. Dit wil zeggen dat een sportvereniging de keuze heeft om toe te treden tot de Vlaamse Turnliga en tegelijkertijd ook lid kan blijven van een andere federatie. Het recht op vrijheid van vereniging is dan ook ten volle gerespecteerd.

Wat de doorstroming op internationaal vlak betreft, heb ik kennis van twee protocollen die werden afgesloten tussen de gymnastiekfederaties die actief zijn in Vlaanderen en België. Een eerste betreft een protocol van 22 januari 1986 dat werd afgesloten tussen de Vlaamse Turnliga, de Katholieke Vlaamse Turnfederatie, de Socialistische Turnbond, de Bond voor Lichamelijke Opvoeding en de Vlaamse Liberale Turn- en Sportbond. Deze eerste overeenkomst stipuleert – ik citeer hierbij de moeilijke en zwaar geformuleerde passage uit het protocol – ‘dat elke ondertekenaar als lid van de internationale bond, waarbij hij, doorheen zijn nationale bond aangesloten is, uitsluitend bevoegd is om België te vertegenwoordigen op de officiële wedstrijden’.

Alle ondertekenaars hebben dit principe aanvaard en erkend. In de volgende artikelen van dit protocol wordt gesteld dat de Vlaamse Turnliga jaarlijks een open kampioenschap van Vlaanderen voor junioren en senioren organiseert in de drie olympische disciplines. Alle gymnasten van de federaties die het protocol hebben ondertekend, kunnen hieraan deelnemen. De federaties, waaronder de Vlaamse Turnliga, erkennen dat zij zich ertoe verbinden om bij de selectie voor de grote internationale confrontaties – de wereldkampioenschappen, de Europese kampioenschappen, de Olympische Spelen, de World Games – enkel de beste Vlaamse gymnasten in aanmerking te nemen. Voor de open Vlaamse kampioenschappen werden ook afspraken gemaakt in verband met de juryleden, opleidingen, enzovoort.

Een tweede overeenkomst, die op 22 oktober 1990 werd gesloten tussen de respectieve nationale bonden en het BOIC, voorziet in gelijkaardige regels. In deze overeenkomst worden afspraken gemaakt inzake de organisatie van open Belgische kampioenschappen in verschillende disciplines. In de andere artikelen worden ook hier afspraken gemaakt over het opstellen van selectiecriteria, juryleden, enzovoort.

Deze protocolakkoorden werden voor onbepaalde duur afgesloten en werden niet opgezegd. Ze laten dan ook, ondanks het bestaan van verschillende turnbonden, een doorstroming naar de internationale competities toe.

Tot slot wens ik nogmaals te herhalen dat wij geen juridisch of grondwettelijk bezwaar zien tegen het feit dat men om lidmaatschap vraagt.

De voorzitter : Misschien zou de zaak snel opgelost zijn indien er in Vlaanderen maar één turnliga was.

Voorzitter

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, ik veronderstel dat uw opmerking geen pleidooi is om slechts één turnfederatie te hebben.

Mijnheer de minister, we mogen dan nog aan dezelfde rechtsfaculteit gestudeerd hebben, onze interpretatie van deze materie is totaal anders. Ik zou u zelfs de raad durven geven uw antwoord als voorlopig te beschouwen. Ik heb immers het sterke vermoeden dat uw antwoord wel eens voor heel wat discussie vatbaar zou kunnen zijn.

Ik heb er geen probleem mee dat men bij de Vlaamse Turnliga aangesloten moet zijn om deel te nemen aan internationale competities. Waar ik het wel moeilijk mee heb, is dat de liga kan opleggen dat alle leden van een vereniging, ook de recreatieve turners, moeten aansluiten bij de Vlaamse Turnliga om enkele mensen van die vereniging te laten deelnemen aan internationale competities. Door juristen werd mij verteld dat dit in strijd is met artikel 27 van de Grondwet dat stipuleert dat de Belgen het recht van vereniging hebben en dat dit recht niet aan een preventieve maatregel kan worden onderworpen. Mijns inziens schendt het huishoudelijk reglement van de Vlaamse Turnliga deze grondwettelijke vrijheid van vereniging. De vrijheid van vereniging houdt ook in dat niemand kan gedwongen worden deel of geen deel uit te maken van een vereniging. In dit geval verplicht het huishoudelijk reglement tot een alles-of-niets-principe : ofwel wordt men lid met alle turners, ofwel wordt men uitgesloten.

Mijnheer de minister, ik vraag derhalve uitdrukkelijk dat u dit door uw medewerkers zou laten onderzoeken. Ikzelf ben graag bereid op een later, door u voorgesteld tijdstip op deze vraag terug te komen.

De voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister Johan Sauwens : Ik zal het element van de recreatieve turners en het betreffende lidmaatschap nogmaals laten onderzoeken. We zullen daar dan later op terugkomen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Paul Van Grembergen tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de eventuele overname van het uitgeversbedrijf Tijd en de gevolgen voor de pluriformiteit van de pers in Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Grembergen tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de eventuele overname van het uitgeversbedrijf Tijd en de gevolgen voor de pluriformiteit van de pers in Vlaanderen.

De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dit is geen interpellatie in de echte zin van het woord. Het is dan ook niet de bedoeling de regering ter verantwoording te roepen over de pers en de evolutie daarvan.

We weten heel goed dat er een afstand moet bestaan tussen de uitvoerende macht en de pers. Mijn vraag is dus niet hoe de regering greep krijgt op de pers, maar hoe de pers vrij en onafhankelijk kan zijn en toch de essentie van haar opdracht – communicatie, discussie en het aanbieden van verschillende filosofische en maatschappelijke inzichten – kan brengen. Dit gegeven is zo belangrijk dat we het hebben opgenomen als principe in de regeerverklaring, met name pluriformiteit. Niet alleen Vlaanderen, maar de hele westerse wereld wordt daar geleidelijk toe gedwongen. Economische en financiële inzichten moeten een plaats krijgen binnen een filosofie van persvrijheid en pluriformiteit. Ik sta achter dat principe. Het is dus eigenlijk ook een gevecht om principes. We moeten niet alle dagen over de aardbodem rollen voor principes, maar soms moeten ze opnieuw binnen de kern van een discussie worden geplaatst.

Ik heb altijd veel respect en bewondering gehad voor de pers. Misschien heeft dit met een dwaze opvoeding te maken : aan vaderskant lazen de liberalen van de oude stempel La Libre Belgique, aan moederskant lazen aartsconservatieve katholieken Le Soir. Een aantal kinderen waren flaminganten en lazen De Standaard, anderen lazen Het Volk. Daaruit groeide het respect voor verschillende meningen en de vrijheid om daarvoor uit te komen.

Nu gaat de discussie meer specifiek over de situatie van de Financieel Economische Tijd, die geleidelijk is uitgegroeid tot de kwaliteitskrant van Vlaanderen, los van elk gevoel van opportunisme en populisme en los van het dwingend marktgeven.

Van Grembergen

Naast het financieel-economisch aspect, is er ook – en op hoog niveau – heel wat belangstelling voor de politieke discussie in ons land. Toch maakt de FET zich niet schuldig aan partijdigheid of snobisme. Uiteraard kan zo'n krant niet rekenen op een massaverkoop. Het is dan ook een elitair en onafhankelijk blad. Voor mij is dat veeleer een waarde.

Nu is de discussie ontstaan over concentraties in de pers. De FET is opgestart in het midden van de jaren zestig vanuit het Vlaams Economisch Verbond als een uitgesproken Vlaamse oprisping, na het verdwijnen van het Antwerpse beursblad Avond-echo. Op dat ogenblik bleef in Antwerpen alleen nog de Franstalige Lloyd Anversois over, en het al even uitgesproken belgicistisch Franstalige l'Echo. De FET heeft zich toen in die niche gewrongen. De FET was een concrete illustratie van de heropleving in Vlaanderen, zowel op economisch als op intellectueel vlak. Beide lopen parallel, en dat is begrijpelijk. Het VEV heeft destijds in de FET geïnvesteerd. Het startkapitaal bedroeg toen 2 miljoen frank. Vandaag wordt een bod gedaan van ongeveer 2,5 miljard frank.

De verkoop van de FET heeft ernstige gevolgen voor het medialandschap. Dit heeft te maken met een bewuste commerciële keuze, namelijk een fikse uitbreiding van TES, Tijd electronic services. Daarvoor zou op dit ogenblik onvoldoende kapitaal aanwezig zijn. Ook andere mediamagnaten moeten deze keuze maken. De eigenaars van het Belang van Limburg geven op termijn de voorkeur aan TES boven het zuiver pers- en mediagegeven. Dat is geen onbelangrijke evolutie. De politici en de maatschappij moeten daar oog voor hebben. De verkoop van de FET mag volgens mij niet alleen vanuit een economisch financieel standpunt worden bekeken, want de vraag is hoe Vlaanderen omgaat met de pers die een uiting is van de democratie.

Die evolutie is niet enkel in Vlaanderen waarneembaar. Ook in Wallonië bijvoorbeeld zijn gelijkaardige discussies aan de gang over uitgeverij Rossel die onder andere Le Soir uitgeeft. De redactie van de FET voelt zich niet gelukkig met de situatie. Het is goed dat journalisten meevechten voor de vrijheid van hun mogelijkheden. Ik ben voorstander van persvrijheid, alhoewel ik ook mijn vragen heb bij de inhoudelijke situatie waarin we terecht dreigen te komen. De druk van de verkoopcijfers en het geld spelen daar een belangrijke rol in, maar dat is een andere discussie.

Mijnheer de minister, hoe is de situatie nu ? De raad van bestuur vergadert al zes maanden over deze problematiek en heeft met verschillende belanghebbenden gepraat. Klopt de analyse dat dit enkel gebeurt op basis van de internationalisering en de groei van het elektronisch mediagegeven ? Wie zijn de kapers op de kust ? De VUM en Roularta worden onder andere genoemd. Wat zult u doen op basis van de principes die zijn opgenomen in het regeerakkoord ? Hoe garanderen we de onafhankelijkheid ? Ik blijf ervoor pleiten dat de FET in zijn huidige formule blijft bestaan.

Er is verder ook het aspect van de concurrentie. Ook daarover staat een zin in het Vlaams regeerakkoord. Die discussie moet ook federaal worden gevoerd. Er is de Europese basisregel dat er concurrentie moet zijn. Hoe passen we dat principe toe ?

Mijnheer de minister, als het antwoord niet volledig is, dan heb ik daar begrip voor. Ik besef dat dit een breed probleem is dat niet onder goedkope noemers kan worden geplaatst.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de analyse van de heer Van Grembergen klopt. Het lijkt wel het verhaal van de tien kleine negers. Tien tot twintig jaar geleden was er op een feest van uitgevers heel veel volk. Nu komt men met een kleine ronde tafel toe. Straks schieten er maar drie uitgevers meer over.

Dit is echter geen Belgisch of Europees, maar een mondiaal fenomeen. Het hangt samen met grote investeringen op het vlak van digitalisering. Onze persgroepen zijn bovendien kabouters ten opzichte van de Europese en mondiale broers. We hebben in het verleden al zo'n situatie meegemaakt. Toen De Morgen werd overgenomen door De Persgroep, hebben we ook de toenmalige minister van Media geïnterpelleerd. Er zijn toen ook contacten geweest met het federale niveau omdat er heel wat federale aspecten aan vasthangen. Dat bleef allemaal zonder resultaat.

Telkens als er zich zo'n situatie voordoet, worden er in het parlement terechte vragen over gesteld. Het is verheugend dat de vrijwaring van de pluri-forme pers is opgenomen in het regeerakkoord. Mijn veronderstelling is echter dat als daar iets over in het regeerakkoord staat, het de bedoeling is daar iets mee te doen. Mijnheer de minister, tijdens de begrotingbesprekingen en de bespreking van de beleidsnota Media is u gevraagd wat u in dit dos-

Decaluwe

sier zou doen. U hebt toen kort geantwoord : 'Niets'.

Dan is er nog het Europese aspect. Er bestaat al heel wat Europese en nationale wetgeving op dat vlak. Er is de Britse Monopolies and Merchant Law, waarin staat dat als men boven het half miljoen kranten verkoopt, men een bepaalde toestemming moet krijgen. In Duitsland is er de Bundeskartelwet die stelt dat een bepaalde krantengroep niet meer dan 25 percent in een andere krantengroep kan krijgen. Er is in verschillende lidstaten wetgeving over kruisparticipatie. Bepaalde uitgevers van dag- en weekbladen kunnen maar beperkt aandeelhouder zijn in commerciële of regionale tv-stations.

Er bestaat in de verschillende lidstaten een heel gamma aan wetgevingen. In Vlaanderen is er echter geen wetgeving. Het blijft natuurlijk de vraag of het nog de moeite loont om wetten goed te keuren op het ogenblik dat er nog slechts drie uitgevers overblijven.

De Vlaamse overheid kan eigenlijk slechts op één manier reageren. We kunnen de concentraties niet decretaal tegenhouden, maar we kunnen wel enkele defensieve maatregelen treffen. Ik wil deze mogelijkheden echter sterk relativeren.

Men kan bepaalde multimediate projecten krachtig ondersteunen. Indien een bepaalde groep teveel macht verwerft in een deel van het medialandschap, kan dit ten koste gaan van een deel van die ondersteuning. Mijns inziens zijn er op dit vlak mogelijkheden om tegen de concentratie in te gaan. Er is in het verleden immers al meermaals opgevoerd om op te treden tegen de mediaconcentratie. Er is tot op heden echter nog niets gebeurd.

De heer Van Grembergen heeft terecht gewezen op de noodzakelijke onafhankelijkheid van de redacties. Mijns inziens is die onafhankelijkheid bij de overname van De Morgen door de Persgroep bewaard. De VUM, die de kranten De Standaard, Het Nieuwsblad en Het Volk uitgeeft, werkt duidelijk op een andere manier. Zo verschijnen dezelfde artikels in drie kranten. Nu de redacties op dezelfde zetel zullen worden gehuisvest, stel ik me vragen bij de redactionele onafhankelijkheid. Overnames in het medialandschap bieden op dit vlak zeker geen waterdichte garanties.

Indien de Persgroep de FET overneemt, zal de financiële informatie in De Morgen misschien wor-

den afgebouwd. Al die informatie staat immers toch in de FET. Indien de VUM het haalt, zal de concurrentie tussen De Standaard en de FET op het vlak van politieke informatie misschien een heel andere vorm aannemen. De politieke redactie van Het Volk is gewoon afgeschaft. Dit zou bij de FET ook kunnen gebeuren, maar dit zou een vershraling van het medialandschap betekenen. We moeten ons hoeden voor dergelijke evoluties. (*Opmerkingen van de heer Paul Van Grembergen*)

Indien men de evolutie van de Vlaamse kranten bekijkt, lijkt het alsof we naar een gemeenschap met een of twee krantentitels evolueren. Ook voor de democratie vind ik dit een bijzonder gevaarlijke evolutie. Ik wil niet dat onze vergaderingen slechts worden bijgewoond door twee journalisten van twee grote persgroepen die als enigen de politieke verslaggeving verzorgen.

We kunnen allemaal in onze buurlanden vaststellen waar deze concentratie toe leidt. Ik huiver bij het vaststellen van de invloed van de grote uitgevergroepen op de Franse presidentsverkiezingen en op het beleid van de Britse premier. Over de heer Berlusconi wil ik het in dit verband niet eens hebben. Een dergelijke evolutie doet een ernstig probleem rijzen. Mijns inziens moet de politiek zich hierin mengen. We moeten dit structureren, zonder evenwel aan de redactionele vrijheden te raken.

Ik onderschrijf de eisen en de bekommernissen van de redactie van de FET. Straks zullen er misschien journalisten rondlopen die artikels moeten schrijven voor de FET, voor Het Laatste Nieuws, voor De Standaard en zelfs voor Kanaal Z. Omwille van de versnippering van het medialandschap zien de persgroepen zich verplicht om te rationaliseren en om te besparen op hun personeelskosten.

Mijnheer de minister, overweegt u een decreetgevend initiatief om de steun aan de media aan de problematiek van de mediaconcentratie te koppelen ? Mijns inziens is dit juridisch mogelijk. Ik wil me echter niet uitspreken over de precieze inhoud van een dergelijk initiatief.

Mijnheer de minister, bent u bereid om aan dit initiatief een studie te laten voorafgaan ? Aangezien de situatie momenteel verre van transparant is, lijkt het me zinvol om die eerst duidelijk in kaart te brengen. In het geval van de regionale televisieomroepen is er al zo'n onderzoek geweest. Een onafhankelijke studie is in de sector van de geschreven pers minstens even belangrijk. Bent u bereid om deze problematiek ook op het Overlegcomité aan

Decaluwe

te kaarten ? In Franstalig België doet zich dezelfde problematiek voor. De mediaconcentraties zijn in beide landsgedeelten van vergelijkbare grootte.

Mijnheer de minister, België zal in 2001 voorzitter zijn van de Europese Unie. Het Europees Parlement heeft al heel wat aanbevelingen geformuleerd, maar hier is tot op heden weinig of niets mee gebeurd. Ik vraag me af of u bereid bent om deze problematiek op basis van een aantal studies en stellingen ook op Europees vlak aan te kaarten.

Ik voel me niet geroepen om me hier uit te spreken over de richting van eventuele decreetgevende initiatieven. Pas als de marktsituatie duidelijk en doorzichtig is geworden, kunnen we maatregelen treffen.

De heer Van Grembergen heeft terecht opgemerkt dat het hier slechts om een kleine paragraaf in het regeerakkoord gaat. Deze paragraaf kan evenwel enorme gevolgen hebben voor de democratie en moet concreet vorm krijgen.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Miel Verrijken : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik zou de situatie van de financiële pers in Vlaanderen en in België bondig in een historisch kader willen plaatsen. Vlak na de Tweede Wereldoorlog en de bijbehorende collaboratie hebben bepaalde bladen de toestemming gekregen om, soms onder een andere naam, opnieuw te verschijnen.

De Vlaamse kranten bevatten toen helemaal geen economische bladzijde. Het is net daarom dat in Antwerpen nog lang twee Franstalige krantjes met een oplage van 2.000 exemplaren hebben bestaan, namelijk de katholieke La Metropole en de liberale Le Matin. Deze kranten ontvingen Franse subsidies en hebben langer bestaan dan men op basis van sociologische gegevens zou vermoeden. Deze kranten boden namelijk als enige economisch nieuws aan. De Antwerpenaren waren uiteraard zeer geïnteresseerd in het havennieuws.

Ten gevolge van de groei van de Vlaamse welstand hebben de zogenaamde elitekranten, te beginnen met De Standaard, economische bladzijden in het leven geroepen. Momenteel beschikt De Morgen, volgens de redactionele opvattingen de opvolger van De Volksgazet, over de beste economische bladzijde van alle Vlaamse kranten.

Ik ben uiteraard een voorstander van een financieel blad in onze kleine taalgemeenschap. Om de krant vol te krijgen, gaat men in dit blad evenwel verder dan het louter financiële nieuws. Hoewel het in onze vrije samenleving niet de bedoeling is dat de overheid dergelijke bladen in leven houdt, beschikt Vlaanderen over een nog steeds bestaande wetgeving om maatregelen te treffen. Deze wetgeving betreffende de vrije concurrentie en de bevestiging van de concurrentiebelemmering is ouder dan het beruchte artikel 92 van het Verdrag van Rome en is ingevoerd uit de Verenigde Staten.

Deze Belgische wetgeving tegen de economische concentratie heeft tot op heden nog nooit tot een ernstig proces geleid. De belemmering van dergelijke concentraties garandeert overigens de gezonde concurrentie niet, want van alle ontwikkelde landen is Vlaanderen de kleinste gemeenschap met een zo uitgebreid krantenlandschap.

Antwerpen is een stadje met slechts 400.000 inwoners. Toch wordt in die stad de Gazet van Antwerpen, De Nieuwe Gazet – een uitgave van Het Laatste Nieuws -, een Antwerpse editie van De Morgen en tot voor kort ook een lokale uitgave van Het Volk verkocht.

In de Verenigde Staten is de situatie anders. New York is een stad met 10 tot 12 miljoen inwoners, met mondiale uitstraling. Al tientallen jaren probeert men er een alternatief voor The New York Times uit te bouwen, maar dat lukt niet. Er bestaan wel kleine, marginale krantjes. In de VS zijn er slechts twee echt opiniemakende kranten : The Los Angeles Times en The New York Times. Er zijn natuurlijk ook andere kranten, zoals The Boston Globe. Elke stad heeft immers wel zijn krant. De echt opinievormende artikels zijn de 'syndicated articles'. Ze worden geschreven door beroemde journalisten, gepubliceerd in de nationale kranten en overgenomen door de regionale pers. Tot die regionale pers behoren bladen met een miljoenenopplage zoals The Boston Globe.

Ik pleit niet tegen de Financieel Economische Tijd, want dat blad is me dierbaar. Ik wil het nu enkel hebben over de leefbaarheid. Hoeveel economische kranten bestaan er in de wereld ? Ik weet het niet. De VS is goed voor een vierde van de wereldproductie. In de VS is er slechts een enkel financieel blad : The Wall Street Journal. We kennen dat blad beter sinds zijn diepgaand onderzoek over Lernout&Hauspie. The Wall Street Journal is geen onafhankelijk blad : het is eigendom van Dow Jones, dat op zijn beurt eigendom is van Time Warner. Ik wil daarmee de FET niet veroordelen. We

Verrijken

hebben een middel om de economische concentratie tegen te gaan : de Belgische wet terzake is mijns inziens niet afgeschaft.

Een en ander moet allemaal wel leefbaar blijven. Ik zou niet echt verheugd zijn mocht de FET zijn onafhankelijkheid verliezen, maar in het licht van de ontwikkelingen op wereldvlak is de toestand in Vlaanderen gunstig. Bij ons zijn er drie of vier opiniërende dagbladen die onafhankelijk van elkaar zijn. De Morgen heeft zijn authenticiteit behouden, niettegenstaande de krant in handen is van de groep rond Het Laatste Nieuws en Van Thillo. Ik zou het erg vinden als de FET als economisch blad zou verdwijnen, want dat zou een echte verschraling betekenen. Als leek denk ik dat de opname van de FET in een groter geheel misschien wel de beste methode is om zijn verdwijning te voorkomen.

De voorzitter : De FET is belangrijk voor de financieel-economische informatie, maar ook voor zijn cultuurbijlage op zaterdag. Dit aspect is een goede reden om ons over deze problematiek te buigen. Wat kunnen de Vlaamse en federale overheid en de Europese Commissie doen ? Hoe ver kunnen we gaan om de onafhankelijkheid van krantenredacties af te dwingen ? Kan Vlaanderen daarin een rol spelen ?

Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik wil eerst de heer Van Grembergen bedanken voor de wijze waarop hij dit debat heeft geopend. We moeten de evolutie van het medialandschap met grote bezorgdheid op de voet volgen.

De heer Van Grembergen zegt terecht dat in het Vlaams regeerakkoord en in de beleidsnota Media het belang van een pluriform medialandschap en vooral van een pluriforme geschreven pers worden benadrukt. De buitenlandse voorbeelden over het democratisch deficit van een beperkte pluriformiteit zijn legio. Iedereen is het eens over het principe dat we die pluriformiteit in de toekomst moeten waarborgen. De discussie moet gaan over de middelen en de wijze waarop we dat moeten doen. Als dat niet op een transparante en markteconomisch verantwoorde wijze gebeurt, zullen we misschien gevolgen creëren die haaks staan op onze doelstellingen.

Dit debat is niet nieuw. In het verleden hebben we hier al gesproken over de integratie van De Morgen in De Persgroep, de opname van de Gazet van Antwerpen in de RUG en de opslorping van Het Volk door de VUM-groep. Toen discussieerden we over concrete dossiers. In het verlengde van de discussie over de beleidsnota Media is het een goede zaak nu het debat over de structurele aspecten te voeren. Dat debat moet gaan over de grenzen van de horizontale en verticale integratie van de media in Vlaanderen, België en de wereld. Ik geef een voorbeeld. Soms kan de kostprijs van de verslaggeving over een aantal sportmanifestaties niet meer worden terugverdiend met de reclameopbrengsten in een bepaalde regio. Dat leidt soms tot zorgwekkende concentratiebewegingen die los staan van kortetermijndoelstellingen. Daarover voeren we op dit ogenblik vertrouwelijke gesprekken met grote actoren in het Vlaamse medialandschap. Ons eerste probleem is het in kaart brengen van de problemen. We willen weten wie wat doet, en waarom. Op basis daarvan kunnen we dan nadenken over eventuele remedies, al dan niet gegoten in decreten, wetten of verordeningen.

Wat de kranten betreft hebben de concentraties in de krantenwereld in het algemeen niet geleid tot buitenlandse overnames. We hebben vroeger met de heer Delcroix gedebatteerd over de vraag waar de Gazet van Antwerpen moest terechtkomen. Ik was van oordeel dat het belangrijkste is dat deze krant bij een Vlaamse groep terechtkomt. Vandaag zijn er in Vlaanderen drie grote Vlaamse krantenuitgevers. Is dit een verhaal van tien kleine negers ? Neen : dit is het verhaal van de economische globalisatie die van toepassing is op alle sectoren, en de media en de nieuwe technologieën ontsnappen daar niet aan.

Deze globalisatie is overal aan de gang en heeft verstrekkende gevolgen. Er is echter een verschil tussen het assembleren van auto's en een taak als content provider. Men moet ervoor zorgen dat de eigenheid van het medium gegarandeerd blijft. In verband met regionale televisie heb ik reeds herhaaldelijk gezegd dat we moeten vermijden dat de media onderhevig worden aan het windkrachttonneleffect : het feit dat men auto's gaat construeren onder impuls van de windkrachtunnelanalyse. Dit dreigt immers tot een eenheidsworst te leiden.

Een economische globalisatie van media, van titels en tijdschriften, hoeft niet negatief te zijn, op voorwaarde dat de eigenheid van de inhoud kan worden bewaard. Dat men synergieën zoekt om een beter product te brengen dat zowel concurrentieel als economisch leefbaar is, is op zich niet slecht, op

Van Mechelen

voorwaarde dat we de nodige methoden vinden om op langere termijn de onafhankelijkheid van de redacties en de pluriformiteit van de inhoud van de stukken te garanderen. Tot op heden hebben concentraties er hoofdzakelijk voor gezorgd dat we titels in Vlaamse handen hebben kunnen houden. Deze vaststelling is verheugend, maar we mogen ook niet naïef zijn. Er is sprake van slechts drie groepen. Als deze groepen op Europees vlak onder een zekere overnamedruk zouden komen te staan, dan zou het kunnen dat we meteen heel wat kroonjuwelen kwijtspielen.

De vraag is of die evolutie op zich steeds pervers en negatief is. Mediaxis is momenteel een van de grootste spelers op de Vlaamse tijdschriftenmarkt. Deze groep heeft 49,5 procent van de titels in handen. Toch mag deze groep ten opzichte van haar financiers een bijzonder grote mate van onafhankelijkheid aan de dag leggen. Er is een kwaliteitsverbetering in de Vlaamse tijdschriftenmarkt. Er zijn nog nooit zoveel nieuwe tijdschriftentitels verschenen als de voorbije vijf jaar. Deze economische versterking is dus niet steeds negatief voor de diversiteit en het verschijnen van nieuwe titels. Dit zijn louter vaststellingen, en nog geen conclusies.

De vraag rijst wat de overheid kan doen om de onafhankelijkheid van het informatieaanbod in Vlaanderen op lange termijn veilig te stellen. Terzake moeten we een evenwicht zoeken in het beleid. Ten eerste moet er voldoende marktwerking zijn : daar ontsnappen we niet aan. Ten tweede moeten correcties mogelijk zijn als gevolg van de mededingingsreglementering. Ten derde moeten de door de overheid gewaarborgde publieke voorzieningen, zoals de openbare omroep in al haar vormen, in dit commerciële gewoel aan belang winnen in het kader van een pluriforme berichtgeving voor de Vlaamse burgers. Maar tegelijk moet er subsidiair worden gewerkt, niet tegen of naast elkaar. Er moet een interactie zijn tussen deze drie elementen.

Hoe krijgt men stabiliteit in dat Vlaams landschap ? Vandaag woedt er een debat over de komst van de commerciële radio, over de vraag in welke mate openbare omroepen reclamearm moeten zijn, over de economische leefbaarheid van regionale televisie, over schaalvergroting. Op basis van een aantal studies die worden verricht proberen we dit alles in kaart te brengen. We zijn reeds zes maanden bezig met deze oefening, wat heeft geleid tot het opstellen van deze tabel die ik kort schets.

Dit is nog niet afgerond, dus wordt het nog niet volledig publiek gemaakt. Maar onze conclusie is de volgende : we moeten trachten een stabiel Vlaams medialandschap te maken door het in beeld brengen en onder controle houden van de fair competition. Dit streven is gebaseerd op vier pijlers : aandacht voor de Vlaamse eigenheid van onze media ; de pluriformiteit van de informatie hoog in het vaandel dragen ; het hanteren van sleutelbegrippen als diversiteit en kwaliteit ; en het garanderen van het evenwicht op de advertentiemarkt als belangrijke financieringsstroom.

We trachten dus alle mediaspelers te positioneren in het licht van deze door ons ontwikkelde basis-elementen en we willen nagaan welke initiatieven we kunnen ontwikkelen om te komen tot die fair competition. Volgens mij is dat laatste immers de enige langetermijngarantie om voldoende evenwichten te behouden in onze Vlaamse mediamarkt. Dan heb ik het over de nieuwe media, over televisie, radio, tijdschriften en kranten, kortom, over alle spelers die vandaag actief zijn in dat Vlaams medialandschap. Het is volgens mij de taak van de overheid om deze tabel te implementeren, desnoods door verschuivingen toe te laten om die fair competition op lange termijn veilig te stellen.

Als deze oefening is afgerond kan dit op het gepaste ogenblik ter informatie worden doorgegeven aan deze commissie. Wat mij betreft kan dit het begin zijn van een parlementair debat, dat nodig is om te bepalen of we terzake wetgevende initiatieven moeten nemen, en welke er nodig zijn. Vandaag nemen we reeds enkele initiatieven.

De evenwichten in deze tabel verschuiven elke dag. De concentraties en samenwerkingsverbanden op het terrein zijn ondertussen gemeenzaam bekend. De interacties tussen de diverse media bij het lanceren van nieuwe producten of diensten zijn elke dag te merken. Dat blijkt uit de inhoud van die diverse media-actoren. De vraag is of dit slecht is. Deze allianties wisselen ook. Zo wordt er bijvoorbeeld tegenwoordig een nieuwe prijs gelanceerd, waarbij de VUM-kranten samenwerken met de publieke kwaliteitszender Canvas en met Radio 1. Die allianties worden elke dag gesmeed. De vraag is alleen of men dit laat gebeuren, of dat men op sommige ogenblikken voelt dat men moet bijsturen. Dat is het grote debat dat we trachten voor te bereiden en waartoe reeds een aantal studies zijn uitgevoerd. De opdracht die we aan Podium Perception hebben gegeven inzake commerciële radio en het reclamevrij maken van de openbare omroep heeft ons terzake reeds een eerste reeks inzichten opgeleverd. In het kader van de studie

Van Mechelen

over de economische leefbaarheid van regionale televisie moeten we verder de stromen tussen de diverse actoren in kaart brengen.

Binnen de Vlaamse Gemeenschap is er momenteel een werkgroep actief, onder leiding van de heer Van de Velde, die moet nagaan wat nu de precieze financiële stromen zijn tussen de Vlaamse overheid en alle mogelijke media-actoren in alle mogelijke vormen. Men gaat op die manier na wat de VOI's en de administraties bestellen aan mediatijd en -ruimte bij deze actoren, en welke de andere economische stromen zijn naar de Vlaamse media.

In dit verband verwijs ik naar de expansiesteun die we geven voor investeringen in het behoud van een pluriforme opiniepers. Vorig jaar werd De Persgroep in belangrijke mate ondersteund. Vorige week vrijdag besliste de Vlaamse regering om expansiesteun ter waarde van 375 miljoen frank te verlenen aan de VUM-groep. We willen nagaan wat het rendement is van het protocol dat we hebben afgesloten met de Vlaamse opiniepers in het kader van de digitalisering van de redacties. In welke mate kunnen we dit ondersteunen? De cel Media en Innovatie heeft terzake trouwens een zeer knappe evaluatiemethode ontwikkeld: door die methode kunnen projecten, die een toegevoegde waarde kunnen waarborgen voor de redacties en hun onafhankelijkheid, worden ondersteund. We maken met andere woorden een vrij uitgebreide oefening die ons in staat stelt om het dagelijks beleid bij te sturen.

Mijnheer Van Grembergen, ik kom nu tot de grond van de interpellatie. Ik heb contact met de uitgevers van de FET, zowel met de eigenaars als met de managers, en ad hoc ook met mensen die op de redactie werken. Ik onderhoud het contact op velerlei manieren, onder meer telefonisch en via e-mail.

Iedereen deelt de volgende bezorgdheid. We vragen ons allemaal af wat de juiste strategie is waardoor de FET op middellange termijn haar positie als Vlaamse kwaliteitskrant kan behouden. U hebt het over 'de' Vlaamse kwaliteitskrant, maar ik kan daarover geen uitspraken doen. Het gaat om een van de Vlaamse kwaliteitskranten. Iedereen vraagt zich ook af of het best kan worden gewerkt vanuit een onafhankelijke positie of met alliantiepartners. Als partners nodig blijken, moet dan worden gekozen voor partners in het binnenland of in het buitenland?

De jongste maanden heeft met name het management de oefening gemaakt. De vraag is nu of de oefening goed werd gemaakt en of de zaken voldoende werden uitgediept. Deze morgen vernam ik dat de raad van bestuur gisteren, tijdens de vergadering over de toekomst van de krant, heeft beslist dat het strategisch plan moet worden uitgediept en verfijnd. Ik ben gelukkig met deze evolutie, want die zal ertoe leiden dat de financiële noden onder de loep worden genomen. Er zal worden onderzocht wat het nodige kapitaal is in het licht van het testproject electronic system. Er zal worden onderzocht wat de prijs is om een dominante positie in te nemen op het vlak van de financieel-economische informatie via nieuwe media.

Het plan zal bijgevolg met name worden gekwantificeerd. De vraag die daarbij moet worden gesteld is of het nodige kapitaal aanwezig is in de groep. Als het antwoord affirmatief is, is de vraag over allianties natuurlijk van minder groot belang. Men moet zich ook afvragen hoe nodig de FET is in het licht van de internationalisering van de informatie over de beursgangen. Ten derde moet worden onderzocht wat beter is: een onafhankelijke positie of deel uitmaken van een alliantie. De voor- en nadelen moeten worden afgewogen. Dreigt er een eenheidsworst te ontstaan, of kan de redactie voldoende onafhankelijk blijven werken zodat een eigen product blijft bestaan voor de berichtgeving over de beurs, over financieel-economisch nieuws, over cultuur, maar ook inzake politieke verslaggeving? Kan die onafhankelijkheid voldoende worden gewaarborgd als de krant wordt opgenomen in een grote groep?

Deze morgen werd me ook de timing meegedeeld van de werkgroep die instaat voor de verfijning van het strategisch plan. Die werkgroep bestaat uit managers, vertegenwoordigers van de raad van bestuur en experts. De verfijning moet klaar zijn op 15 januari. Tussen 15 januari en 15 maart zal het strategisch plan worden geëvalueerd en worden getoetst aan de juiste strategie voor de toekomst. Tegen Pasen zal dus duidelijk zijn welke strategie de FET moet volgen.

Ik heb reeds op andere momenten, en in samenspraak met andere regeringsleden, voldoende signalen gestuurd naar een aantal grote spelers. Die signalen zijn niet uitgelekt in de pers, wat trouwens niet nodig is. Ik heb voldoende laten blijken hoever de concentratie kan gaan, zonder dat ik me in de zaak meng. Men heeft gesuggereerd dat ik met bepaalde allianties zou kunnen instemmen als minister van Economie. In het verleden heb ik over één alliantie een negatief advies gegeven, en blijkbaar

Van Mechelen

heeft men daar rekening mee gehouden. De verhouding tussen een goede marktwerking en de consultatie van het politieke niveau is tot vandaag altijd gezond geweest.

Als de oefening is gemaakt, zal ik de resultaten ervan indienen bij de Vlaamse Mediaraad. Ik zal de raad bij het debat betrekken door om advies te vragen. Op basis van de nota die we zullen uitwerken en van het advies van de Vlaamse Mediaraad zal deze commissie een debat ten gronde kunnen voeren.

Mijnheer Decaluwe, u vroeg om de zaak aan te kaarten bij het Overlegcomité. Ik vind dat niet nodig. Deze zaak moet in Vlaanderen worden behandeld. Het is niet nodig de mening van mijn Franstalige collega's te vragen over de evolutie van de mediamarkt in Vlaanderen. De markten in beide gemeenschappen zijn trouwens duidelijk van elkaar gescheiden. Het is de bedoeling om het debat eerst hier te voeren. Daarna kan eventueel worden onderzocht hoe een integratie met de markten uit de andere gemeenschappen op gang kan worden getrokken. Ik beschouw de andere markten niet als bedreigend voor ons medialandschap.

De rol van Europa in dit debat is wel van groot belang. Ik verwijs naar het in maart uitgebrachte advies over pluralisme en concentratie in de media van het Europees Economisch en Sociaal Comité. Het advies was in feite een oproep aan de Europese Commissie. Ik citeer: '... stelt het Economisch en Sociaal Comité voor dat de Europese instellingen richtsnoeren zouden uitwerken die aan de eisen van pluralisme voldoen met inachtneming van de verschillen van de lidstaten. Dergelijke richtsnoeren zouden als aanvulling op het mededingingsrecht kunnen worden geconcipieerd door deze vooral te concentreren op de sociale dimensie en de culturele diversiteit van de media.'

Het comité doet dus een oproep aan de Europese Commissie om in de vorm van een soort mededeling een aanvulling te formuleren op het mededingingsrecht. Dit doet mij een beetje denken aan de cultuurparagraaf bij het Verdrag, waarbij wordt gesteld dat de zaak niet enkel mag worden bekeken aan de hand van puur economische imperatieven. Ik meen trouwens dat wij allen het eens zijn dat veralgemening aanvaardbaar is als economische strategie, maar dat aan het mededingingsrecht een sociale en culturele paragraaf moet worden toege-

voegd in het licht van de pluriformiteit van onze pers. We moeten daar werk van maken.

Ook belangrijk om weten is dat bij eventuele sociale gevolgen van bedrijfsconcentratie op het vlak van media en aanverwante technologie, een beroep kan worden gedaan op de specifieke verordening 40/84 uit 1989. Die bepaalt dat: 'Vertegenwoordigers van werknemers door de Commissie kunnen worden gehoord als ze een legitiem belang hebben bij een besluit van de Commissie betreffende de verenigbaarheid van de concentratiebeweging met het Verdrag van Rome'.

De werknemers kunnen met andere woorden een bijzondere bescherming afdwingen. De vertegenwoordigers van de werknemers in de media zullen hierover worden ingelicht.

Ik veronderstel dat u het met me eens bent dat het debat is geopend. Ik bereid me erop voor om het ten gronde te voeren. Sommigen beweren dat we nog niets hebben gedaan, maar het debat in Vlaanderen is niet ontstaan met de mededeling van de FET gisteren. Het wordt al jaren gevoerd. Ik zal proberen een framework uit te werken waarbinnen we op een verstandige manier de juiste beslissingen kunnen nemen. Het uitgangspunt daarbij is het behoud van pluriforme informatie in Vlaanderen over de diverse media heen.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer de minister, u hebt het over een framework, en ik heb tijdens uw antwoord het woord 'raamantwoord' genoteerd. De overeenkomst treft me.

Uw antwoord is belangrijk en biedt voldoende aanzetten om de discussie ten gronde te voeren op het ogenblik dat u uw inzichten verder hebt geformuleerd en genuanceerd. Het is dus geen leeg antwoord en dit stemt mij bijzonder tevreden. Het is evenmin een dogmatisch antwoord op het vlak van strategieën. Mijns inziens zou dogmatisme daarin fout zijn, want als men vertrekt van de vrijheid van pers en van meningsuiting, dan is elke dogmatische benadering fout en elke wetgeving bijna een aberratie van het principe.

Mijnheer de minister, als u op basis van verdere discussies met ons zou willen komen tot een vorm van decretale invulling, dan vraag ik u daarin uiterst behoedzaam te zijn en eerder naar andere oplossingen te zoeken. Decretaal optreden betekent immers het opleggen van banden.

Van Grembergen

De nuancering in uw antwoord stemt mij in ieder geval tevreden. Een verder debat ten gronde lijkt mij inderdaad essentieel.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de minister, een deel van uw antwoord is voor mij onthutsend. Enerzijds zegt u dat de onderzoeken aan de gang zijn en dat u nog niet over alle gegevens beschikt om dienaangaande een duidelijke visie te kunnen formuleren, maar anderzijds en tegelijkertijd zegt u op een informele manier advies te hebben gegeven, met de toevoeging u niet te moeien als het A zal zijn, maar u wel te moeien als het B zal zijn. Dit is pure politieke inmenging.

Pas nadat de analyses gemaakt zijn waardoor we over een transparant inzicht kunnen beschikken, ben ik wel voorstander van een wetgevend initiatief. We zijn immers het enige land in de Europese Unie dat daaromtrent nog niets heeft. De band maken tussen dit en politiek is mijns inziens pure nonsens. Als ik het verhaal van de minister hoor, dan begrijp ik wel dat men er vanuit bepaalde hoeken alle belang bij heeft om niets te doen.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, ik wens tegen deze verklaring formeel te protesteren.

De heer Carl Decaluwe : Deze aangelegenheid zal in ieder geval aan het Overlegcomité moeten worden voorgelegd, want als er wetgevende initiatieven moeten worden genomen, dan is dat wel op federaal vlak.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Ik ben een beetje verbaasd over de interpretatie die de heer Decaluwe hieraan geeft, maar dat is zijn goed recht.

Ik wens evenwel de aandacht te vestigen op twee essentiële elementen die de minister in zijn antwoord heeft aangereikt.

Ten eerste wenst hij voor de pers geen windkracht-tunnelproducten. Dit heeft niets met vorm, maar enkel met inhoud te maken. (*Opmerking van de heer Carl Decaluwe*)

Ten tweede zal de minister erop toezien dat de onafhankelijkheid van de redacties en van de journalisten gewaarborgd wordt, ongeacht de formule van

financiële of andere structuur waarin zij ook uiteindelijk terechtkomen.

De vrijheid van de pers blijft dus essentieel. Daarmee bedoel ik niet de persmachines, maar wel de mensen die het intellectuele product leveren. Daarbij moet tegelijkertijd gestreefd worden naar voldoende pluriformiteit in Vlaanderen. Als dat het raamgegeven is waarrond we kunnen werken en dat ook door het beleid wordt gegarandeerd, dan hebben we mijns inziens iets essentieels bereikt.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : In dit debat hebben we meer nood aan politieke wijsheid dan aan goedkope politieke agitatie. De bezorgdheid om de pluriformiteit van die pers op lange termijn te garanderen, is een te waardevolle bezorgdheid om uiteindelijk te leiden tot een spelletje om morgen al dan niet regeltjes uit te moeten vaardigen om dit of dat onmogelijk te maken.

Dit is een subtiel evenwichtsspel dat zich alle dagen afspeelt en waarbij er consultatie is tussen tal van partijen. U vraagt mij resoluut of ik contact heb met diegenen die beslissen over het FET-dossier. Het spreekt toch vanzelf dat de minister van Media contacten legt om dit op te kunnen volgen en om de bezorgdheid van het beleid uit te drukken. Als wij signalen van de redactie opvangen waaruit blijkt dat men daarin te ver gaat, dan moeten wij dit parlement voorstellen om eventuele maatregelen te treffen.

Ik herhaal nogmaals dat dit een subtiel evenwichtsspel is dat geen behoefte heeft aan goedkope politieke uitspraken. (*Opmerking van de heer Carl Decaluwe*)

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heer Decaluwe en door de heren Keulen, Vandenbossche, Stassen, mevrouw Hermans en de heer Van Grembergen werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Jan Van Duppen tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de stagnatie van het internetgebruik in Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Duppen tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de stagnatie van het internetgebruik in Vlaanderen.

De heer Van Duppen heeft het woord.

De heer Jan Van Duppen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, we zijn nu aan het einde van het millenniumjaar dat met veel poeha begonnen is. In het voorjaar waren we allen hoopvol om Vlaanderen een vooraanstaande plaats te kunnen geven in de vaart der volkeren op het world wide web.

De voorstellen die toen werden gedaan – onder meer door uzelf en door de minister-president – waren veelbelovend voor de Vlaamse internetgebruiker. Ik heb overigens begrepen dat de commissie voor Media recent een naar verluidt imponerende voorstelling gekregen heeft van de mogelijkheden van het e-VRT-platform dat destijds was aangekondigd. Ikzelf heb daar helaas enkel de slides van kunnen zien. Die hebben mij echter nogal ontgoocheld.

Sta mij toe, vooraleer de eigenlijke interpellatie aan te vatten, twee filosofische citaten aan te halen die mijns inziens in deze discussie bijzonder belangrijk zijn omdat zij de kern van het probleem schetsen, maar dan opgetild op een hoger niveau.

Het eerste citaat is van de Duitse filosoof Peter Sloterdijk en komt uit het niet gepubliceerde essay 'Technologie und Weltmanagement' uit 1993. Dit citaat luidt als volgt : 'De eerste en meest verstrekkende stelling over de mens als wonderkind van de evolutie luidt dat mensen audiovisuele dieren zijn. Biologen hebben erop gewezen dat 99 percent van de dieren zich met behulp van hun reukzin in hun omgeving oriënteren en ingenieuze technieken hebben ontwikkeld om de wereld langs chemische weg te interpreteren, terwijl mensen – samen met een kleine groep excentrieke diersoorten als walvissen en vogels – slechts als genieën van de audiovisualiteit worden beschouwd. Zien en horen zijn beide premissen van een ontologische oogopslag die onze speciale soort vanuit het zijn in een omgeving promoveert tot het zijn in de wereld. Omdat oog en oor organen van de afstand zijn, zijn ze per definitie meer dan alle andere zintuigen geschikt

om de bezitters van deze reiskante organen tot wereldwezens te maken, dat wil zeggen tot wezens die een relatie ontwikkelen met het opene, het onbekende, het nieuwe'.

Een tweede citaat is afkomstig van Umberto Eco en verscheen in het begin van dit jaar in La Libération en daarna vertaald in De Morgen : 'Het risico bestaat dat er een nieuw universum à la Orwell komt, gebaseerd op drie klassen die niet meer marxistisch zijn : de klasse van hen die actief omgaan met het internet en die berichten versturen en ontvangen ; de kleine burgerij van de passieve gebruikers, bijvoorbeeld een medewerker van een luchtvaartmaatschappij die via een scherm de vliegers consulteert ; en tot slot de proletarische klasse die alleen maar tv zal kijken.' Het gaat dan over de Onslows onder ons.

Hij vervolgt : 'Aangezien een kind uit een arm gezin zeer snel kan leren hoe het met internet moet omgaan, bestaat de kans dat de verdeling van deze klasse in de toekomst niet meer gebaseerd zal zijn op rijkdom of op de directe positie in het productieproces zoals Marx dat destijds heeft geformuleerd. Misschien zal mijnheer Rockefeller arm worden terwijl mijnheer Bezos van Amazon.com tot de leiders van de nieuwe heersende klasse gaat behoren, al heeft de heer Bezos het moeilijk gehad met de beursevolutie van zijn product.'

Een niet filosofisch maar daarom niet minder belangrijk citaat is afkomstig van Fabrimetal dat in het begin van dit jaar over dezelfde materie het volgende publiceerde : 'Internet heeft de transitie van een traditionele industriële economie naar een op kennis gebaseerde, nieuwe genetwerkte economie in een nooit geziene stroomversnelling gebracht. Denk bijvoorbeeld aan Finland waar dankzij de telecomliberalisatie en de inzet van ICT in bedrijfsprocessen niet alleen in een minimum van tijd een telecomgigant is ontstaan, maar ook andere, op wereldvlak toonaangevende bedrijven in sectoren zoals liftbouw, scheepsbouw, machinebouw, enzovoort, die daardoor in Finland verankerd zijn gebleven.' Dit citaat is afkomstig uit de slotverklaring van Fabrimetal 'Verdrievoudiging van het aantal ICT-gediplomeerden in Vlaanderen'.

Mijnheer de minister, u hebt destijds in uw beleidsbrief opgemerkt dat België duidelijk slechter presteert dan zijn voornaamste handelspartners op het vlak van ICT : 'België scoort vijftiende op de information society index waarin op basis van meerdere indicatoren wordt aangegeven in welke mate een land is uitgerust om de mogelijkheden van infor-

Van Duppen

matie en informatietechnologie te benutten. Met betrekking tot de penetratiegraad van computers doen we het iets beter, maar het aantal veilige web-servers voor elektronische handel is dan weer beschaamd laag.'

Verder zegt u : 'Tot op heden werden op Vlaams niveau nog geen relevante cijfers verzameld. De nodige stappen worden ondernomen om dit euvel in de eerste helft van 2000 op te lossen. De Belgische cijfers hebben ondertussen zeker een indicatieve waarde. Daarnaast kan eveneens worden opgemerkt dat in Vlaanderen zelf het gevaar bestaat van een oneven verdeling, het gevaar van de duale maatschappij, waarbij iedere Vlaamse burger, ieder Vlaams bedrijf of overheid de mogelijkheid moet hebben om deel te nemen aan de nieuwe informatiemaatschappij. Vlaanderen heeft de plicht ernaar te streven op alle domeinen een koppositie in te nemen.'

Begin dit jaar waren we allen van mening dat de positie van Vlaanderen op de digitale snelweg vrij snel zou worden ingenomen. Ongeveer een jaar later zegt u in uw beleidsbrief : 'De technologie is voor sommigen gewoon te complex, anderen hebben niet de nodige financiële middelen en nog anderen hebben door hun specifieke situatie gewoon weinig opportuniteit om rechtstreeks met de technologie in contact te komen, zoals werklozen, gepensioneerden, huismoeders, enzovoort. Het is belangrijk dat er initiatieven en mogelijkheden worden gestimuleerd om zoveel mogelijk mensen toegang te verschaffen tot de nieuwe media en om de toegangdrempel zo laag mogelijk te maken, onder andere ook via gebruiksvriendelijkheid, zodat de kennis onder een zo ruim mogelijk publiek verspreid zou worden'.

Deze analyse was en is ons nog steeds uit het hart gegrepen. Met u voelen we echter de pijn toen we de voorbije weken vernamen dat het gebruik van internet in Vlaanderen is gestagneerd. Het voorbije halfjaar zijn er nauwelijks internetgebruikers bijgekomen. Dat blijkt uit de gegevens van diverse onderzoeksbureaus, onder andere het internetbureau InSites dat vandaag in een lezersbrief in De Morgen stelt dat niet 44 percent van de Belgen toegang heeft tot internet, maar 24,2 percent. 30 percent van onze landgenoten heeft ooit al eens op internet gesurft. Uit de gegevens van oktober jongstleden blijkt dat de situatie is verslechterd, niet alleen door de stagnatie, maar ook door de hoge kostprijs. Een derde van de potentiële gebruikers in Vlaan-

deren heeft nog nooit gebruikgemaakt van het internet.

Vorig jaar was er een echte boom van gratis internetabonnementen. Bij zowat alles kreeg je een gratis internetaansluiting. Er was een plotse stijging tot 1,5 miljoen gebruikers. Daarna volgde de stagnatie en nog later hebben heel wat mensen afgehaakt. De situatie is nu dermate tragisch dat niet alleen wordt geadverteerd voor gratis internetaansluitingen, maar dat recent een campagne is opgestart met als titel : Is uw interesse voor het web uitgedoofd ? De betrokken firma blaast het web nieuw leven in. We zijn nagegaan wat dat nieuw leven precies inhoudt, maar het resultaat was bedroevend. Inzake de gratis aansluitingen die bij blikjes soep en de ochtendlijke croissant werden aangeboden, hadden we ons de situatie helemaal anders voorgesteld.

Er zijn vijf verklaringen voor dit verschijnsel. Ten eerste bleek uit onderzoek dat door een gebrek aan 'lokale content' het gebruik niet toeneemt of intensiever wordt. Er zijn te weinig aanbiedingen op het web over lokale informatie, er zijn te weinig mogelijkheden om efficiënt en snel informatie te bereiken en uit te wisselen.

Ten tweede ligt de prijs veel te hoog. Een aantal mensen hadden op mijn advies een internetaansluiting genomen en hebben die kort nadien afgesloten omdat de telefoonrekening te hoog lag. De kosten bedragen 100 frank per piekuur en 40 frank per daluur. Dit probleem is zo ernstig dat de organisatie petitie.org een petitie heeft gelanceerd op internet om te eisen dat de tarieven zouden dalen. Ze hebben daarvoor keiharde argumenten. In Nederland kun je via Ilse voor 1800 frank per maand onbeperkt surfen en telefoneren. In Duitsland kun je voor 79 mark per maand hetzelfde doen via Deutsche Telekom. In Vlaanderen mag je je gelukkig prijzen als je Telenet in de buurt hebt.

De petitie in kwestie luidt als volgt : 'We keren ons tegen de enorm hoge telefoonrekeningen die via Belgacom steeds opnieuw in onze brievenbus vallen. We begrijpen niet dat surfen en bellen in ons land zoveel duurder is dan in de ons omringende landen. De tevens weinig flexibele houding van Belgacom om aangepaste tarifiering in te voeren voor abonnees die men geen ADSL kan aanbieden, is een financiële aanslag op talloze huishoudbudgetten. We constateren dat in de ons omringende landen meer constructief aan ferme prijsverlagingen wordt gewerkt dan in ons land. In tegenstelling tot wat vage beloften, blijft bij ons de telefoonrekening steeds weer een aanslag op het budget. In

Van Duppen

een geïndustrialiseerd land als het onze met moderne telecominfrastructuur is deze telecom eigenlijk een commodity. We ontkrachten de huidige Belgacom-slogan op de radio waar ze met veel tamtam beweert elke surfer de gepaste oplossing te kunnen bieden. Het is van het grootste belang dat ook analoge en ISDN-surfers voor een vaste prijs per maand onbeperkt op het net kunnen. ADSL is niet voor iedereen noodzakelijk of weggelegd. Net als eten en drinken is informatie vergaren op het net een behoefte van elke moderne mens. De prijs staat velen nog erg in de weg om hier veel meer gebruik van te kunnen maken. Dat is ook de reden waarom deze petitie is gestart.'

Een derde punt is dat uit studies blijkt dat een belangrijke reden van het niet-gebruik van ICT in Vlaanderen evenzeer ligt bij het gebrek aan opleiding en vertrouwdheid met het medium, al dan niet gepaard met virtuele of reële angst om de gebruikersanonimiteit te verliezen.

Een vierde belangrijke punt is de distributie van signalen. Op dat vlak worden we opgelicht als op de meest ordinaire en goedkope vogelmarkt. Men kan in dit land op verschillende manieren het internet betreden. Men kan dat doen via een normale telefoonverbinding en dan is men afhankelijk van de mogelijkheden op de telefoonverbinding, de zogenaamde breedbandaanbieding. Het kan ook via een ISDN-telefoonlijn. Dat kost wel erg veel en duurt ontzaglijk lang. Daarom is er op radio en TV reclame te horen en te zien van een internetgebruiker die in aanwezigheid van zijn geliefde een schilderij van Picasso probeert te downloaden. Het resultaat is dat zijn relatie naar de knoppen gaat, omdat het te lang duurt. In de praktijk is dat ook zo. Het zijn vooral jonge mensen die surfen en die wachten niet totdat de gevraagde informatie ter plekke is. Ze zappen voort. Het medium heeft een vergelijkbaar zapedrag als bij het tv kijken.

De tweede fantastische oplossing is ADSL, de zogenaamde Assymetric Digital Subscriber Line. Men krijgt rechtstreeks een enkele lijn direct verbonden met de server. Dat is toch fantastisch, niet? Geen burelen die u lastigvallen, want met velen op de snelweg ontstaan er files. Er is wel een technisch probleem. Als we de normale telefoonlijnen vergelijken met een doordeweekse dorpsweg in Vlaanderen, dan is ADSL een zesvaksweg. Het gaat wel om kleine strookjes. Op tal van plaatsen ontstaan daardoor bottlenecks. De snelheid hangt af van de afstand van de gebruiker tot de eerstvolgende digitale centrale van Belgacom. Jammer genoeg zijn de

cijfers daarover onduidelijk. Sommigen zeggen dat men maximaal twee kilometer van een digitale Belgacomcentrale mag wonen. Anderen spreken van vier kilometer om een goede snelheid te kunnen halen. Telenet is nog steeds niet voor iedereen bereikbaar. De farce van de digitale telefooncentrales is nog veel minder bereikbaar. De programmatie daarvan zal nog jaren aanslepen.

Tot slot is er nog de opmerking van de Artesia Bank. Die merkte in een studie op dat de ICT-kloof tussen de VS en Europa al verschillende jaren alarmerend is en blijft. Het lijkt wel om een ICT-wapenwedloop te gaan, waarbij Europa op alle vlakken te laat dreigt te komen. Dat is ook niet moeilijk met Echelon, Carnivore en mogelijk nog andere spionageprogramma's die het hele Europese netwerk en vooral de daarover passerende gegevens besnuffelen. Dat zijn zeer pijnlijke vaststellingen. De euforie van het begin van dit millenniumjaar is voor velen op een overjaarse kater aan het uitdraaien.

Mijnheer de minister, u hebt daarop nochtans geantwoord in uw beleidsnota met uw digitaal actieplan. U zegt: 'Deze Vlaamse regering zal – zoals reeds aangekondigd in de regeringsverklaring – werk maken van een digitaal actieplan. Bijzondere aandacht gaat uit naar het gevoelig verstevigen van de plaats van Vlaanderen in de digitale economie. Vooral de toegang tot de nieuwe informatie- en communicatienetwerken moet voor de Vlaamse bedrijven aangemoedigd en verstevigd worden. Door hieraan te werken wordt ervoor gezorgd dat Vlaanderen een stevigere positie kan verwerven in de informatiesamenleving'.

We vernemen graag van de minister wat hij concreet wil doen om de voornoemde problemen op een snelle en efficiënte wijze op te lossen. Veelbelovende toepassingen van de diverse e-VRT-platforms en tal van andere lokale contents tot en met onderwijsopdrachten, lopen vast op de kostprijs voor de gebruiker voor de benodigde hardware, op het gebrek aan opleiding en vaardigheden en op de performantietekorten van de distributienetwerken. Ook het schrijnend tekort aan informatici en opleidingsmogelijkheden spelen echter een belangrijke rol.

Men stelt altijd: morgen gaat alles beter. Dat zal afhangen van het distribueren van de fameuze set-topboxen, meer nog van de smart set-topboxen. Die zullen essentieel zijn om in Vlaanderen iedereen de gelegenheid te bieden om op een betaalbare, bruikbare en snelle wijze op het net te geraken. De vraag is natuurlijk wat er moet gebeuren met

Van Duppen

die settopboxen. Ondanks het feit dat men blijkbaar intens werkt aan alle mogelijke e-serviceplatformen, vrees ik dat we daar niet gebaat mee zullen zijn als de gebruiker er niet op kan. Wat is uw mening daaromtrent ?

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wil me allereerst aansluiten bij de analyse van de heer Van Duppen van de internethype die zich de voorbije jaren over Vlaanderen, België en Europa heeft verspreid.

De heer Van Duppen heeft terecht enkele problemen aangehaald. De Vlaamse regering heeft gepoogd deze problematische situaties in de beleidsbrief bij de begroting 2001 bij te sturen. We hebben in deze beleidsbrief een pragmatische evaluatie van de effectieve problemen opgenomen. De oorzaken van deze problemen zijn de technologische beperkingen, de financiële problematiek en een tekortkoming in onze attitude die ervoor zorgt dat we onvoldoende anticiperen op de mogelijkheden die de ICT ons bieden.

Het Digitaal Actieplan Vlaanderen staat op de agenda van de ministerraad van deze week. Hier is heel wat voorbereiding en overleg aan voorafgegaan. Het is de bedoeling om door middel van dit actieplan een structuur op te bouwen die Vlaanderen en alle betrokken Vlaamse componenten toestaat zij aan zij de mogelijkheden van de ICT-maatschappij te ontdekken.

De Vlaamse regering maakt een onderscheid tussen e-government en het vorige week door minister-president Dewael en minister Sauwens voorgestelde actieplan inzake de operationaliteit van e-gov Vlaanderen. Ik kan u hier in alle bescheidenheid meedelen dat we al vrij ver staan. Binnen de Vlaamse administratie groeit het besef dat ICT niet enkel neerkomt op het ombouwen van de bestaande loketten tot virtuele loketten.

Het gaat hier om een bijsturing van de bestaande processen en procedures. De back-office moet dermate worden georganiseerd dat e-gov Vlaanderen voor de Vlamingen een meerwaarde inhoudt. Op vraag van de minister-president heb ik in de eerste week van september 2000 een interessante presentatie georganiseerd met de Gardnergroep. Deze groep is wereldwijd bekend voor haar competente inschattingen van ICT-evoluties. Uiteindelijk heb-

ben die mensen ons geadviseerd om e-gov op te starten, op voorwaarde dat het voor de gebruikers een duidelijke meerwaarde inhoudt.

Het gebruik van de nieuwe technologische mogelijkheden is een middel en geen doel. Het zingende doel van e-business en b-to-c business is het verlenen van een vlottere, betere en goedkopere dienstverlening. Het falen van b-to-c projecten als www.ready.com heeft voldoende aangetoond dat initiatieven die dit proces niet hebben afgerond en die geen toegevoegde waarde inhouden, gedoemd zijn om te verdwijnen. Wat geldt voor b-to-b en voor b-to-c, geldt vanzelfsprekend ook voor g-to-c, voor de dienstverlening van de regering voor de burger.

We hebben het voorbije jaar niet stilgezeten. De 30 gedetermineerde pilootprojecten worden momenteel ook uitgevoerd. Het Digitaal Actieplan Vlaanderen staat zowel naast als boven e-gov. Het actieplan wil alle in Vlaanderen lopende initiatieven clusteren en in een bepaalde richting duwen. Het PC/KD-project van de minister van Onderwijs, het e-gov-project van de minister van Ambtenarenzaken en het e-VRT-project van de minister van Media hoeven niet naast elkaar te bestaan. We moeten zoeken naar mogelijke interacties. Het Digitaal Actieplan Vlaanderen moet in Vlaanderen een efficiënte organisatorische opbouw realiseren om dit proces in de toekomst te sturen.

Wie processen wil sturen, moet ook over de nodige mensen kunnen beschikken. Wat informaticakennis betreft, heeft Vlaanderen in het verleden voor outsourcing gekozen. We zijn op deze manier heel wat competentie kwijtgespeeld. Op dit ogenblik is, met goedkeuring van de minister van Ambtenarenzaken, een aanwervingsprocedure lopende om de cel Media-innovatie met een vijftal mensen te versterken. Deze mensen moeten de organisatorische structurering van dit proces in Vlaanderen gestalte geven. We zullen proberen om dit complexe proces met vele actoren te structureren.

Wat de financiële problematiek van de internet-aansluitingen betreft, wil ik me hier bij de heer Van Duppen aansluiten. De liberalisering van de telecommunicatie verloopt in Vlaanderen en in België nog steeds zeer traag. Deze traagheid veroorzaakt grote moeilijkheden.

Een nieuwe positionering van het BIPT dringt zich op. Het BIPT moet als een onafhankelijke instelling kunnen waken over de liberalisering en over de fair competition tussen de verschillende spelers

Van Mechelen

op de Belgische en op de Vlaamse telecommunicatiemarkt.

Dit onderwerp zal ongetwijfeld ter sprake komen tijdens een van de volgende overlegvergaderingen met de verschillende entiteiten. Ik heb mondeling al garanties gekregen van de federale minister van Telecommunicatie, maar ik wil dat die garanties nu ook in reële initiatieven worden omgezet. We moeten het BIPT volgend jaar omvormen tot een onafhankelijke speler die met kennis van zaken als scheidsrechter kan optreden in geschillen tussen de verschillende binnenlandse en buitenlandse actoren op het terrein.

Een goed voorbeeld van de rol die het BIPT voor binnenlandse actoren kan spelen, is het evalueren van de concurrentie en de competitie tussen instanties als Telenet en Belgacom. De concurrentie moet fair blijven, zodat de actoren het uiteindelijke doel kunnen bereiken en de telecommunicatiemogelijkheden goedkoper kunnen aanbieden.

De heer Van Duppen heeft het ook over ISDN, ADSL en de Telenetkabel gehad. Zonder hier in een al te technische discussie te willen treden, wil ik toch op een aantal grote infrastructurele problemen wijzen. Die problemen zijn overigens nooit ontkend. Het oplossen van deze problemen zal evenwel heel wat kapitaal vergen. De discussie over Telenet gaat niet toevallig gedeeltelijk over het kapitaal dat men nodig heeft om de prestatie van het netwerk inzake breedbandapplicatie verder uit te bouwen.

Ik wil me hier niet uitspreken over de initiatieven van Belgacom. Ik laat dit over aan de federale minister van Telecommunicatie. Een aanvullende opmerking lijkt me echter wel op zijn plaats. Men moet de internettechnologie op de juiste manier gebruiken. Internet is ontworpen voor point-to-point- of mass-to-pointcommunicatie. Men mag deze technologie niet voor andere toepassingen aanwenden waarvoor ze niet dient. Indien men dit toch doet, zal men met zogenaamde bottlenecks worden geconfronteerd. De vorige Belgische parlementsverkiezingen en de recente Amerikaanse presidentsverkiezingen zijn hiervan goede voorbeelden. Heel wat mensen proberen van heel wat points naar eenzelfde gegevenbank te streamen. Het internet zal in dergelijke situaties falen want het is daar niet voor ontworpen.

Inzake de andere applicaties van de internettechnologie wil ik hier verwijzen naar een tijdrovend

project dat gedurende de voorbije 15 maanden heeft onderzocht in welke mate de openbare omroep een rol kan spelen als digitaal platform. Ik kan de technische details van dit project nog niet meedelen. De platformtekst is namelijk nog niet goedgekeurd door de regering. Ik verwacht dat dit deze week nog zal gebeuren.

Ik heb dit project bij de begrotingsbesprekingen in de commissie voor Cultuur, Media en Sport al eens ter sprake gebracht. We willen onderzoeken in welke mate de openbare omroep een bijdrage kan leveren in het doorbreken van de dualisering van de samenleving. De openbare omroep is immers in meer Vlaamse huiskamers aanwezig dan de telefoon. Het gaat hier dan ook om het ideale middel om de gewone mensen te informeren en om bepaalde toekomstige internettoepassingen gedeeltelijk te populariseren. De regering zal zich vrijdag buigen over een duidelijk werkschema om de volgende twee jaar onderzoek te doen en experimenten te organiseren. Dat moet leiden tot een toename van onze mogelijkheden vanaf 2003.

Met de hulp van de administratie Media en Innovatie zijn er drie aanbestedingen uitgeschreven. Vooreerst is er een slotanalyse over het ICT-gebruik in Vlaanderen gevraagd. Die studie zal gebeuren door PriceWaterhouseCoopers. Verder is er een specifiek project over de verhouding tussen de KMO's en de ICT uitgewerkt. De verschrikkelijke conclusies over het gebruik van het internetgebruik moeten worden gecheckt bij deze doelgroep, want dat manco kan enorme gevolgen hebben voor de economische ontwikkelingen tijdens de komende decennia. De KMO's moeten beseffen dat de ICT in hun werking moet worden geïntegreerd. Een derde project beoogt de uitbouw van een sensibiliseringscampagne over het gebruik van de ICT. We willen sleutels aanreiken om dat soort van campagnes te voeren. In Engeland heeft de BBC een schitterende campagne gevoerd met de slogan 'A PC doesn't bite'. We willen nagaan of we die campagne gewoon kunnen overnemen, dan wel of we een eigen versie moeten uitwerken. Zeer binnenkort wordt dat project gegund.

Op het terrein beweegt er veel. We moeten goed overwegen welke middelen we wanneer aanwenden, en hoe dat gebeurt. Deze aanbestedingen zullen ons in de loop van de eerste helft van 2001 daarover meer leren. Pas dan kunnen we bepalen welke financiële middelen moeten worden vrijgemaakt om het gebruik van de ICT in Vlaanderen intensiever te maken. Dit is een horizontale bevoegdheid, waarmee zowel de minister van Cultuur en Jeugd, als die van Onderwijs, van Economie, van

Van Mechelen

Ambtenarenzaken en alle anderen hebben te maken. In dat verband heeft ook minister van Landbouw Dua een project uitgewerkt. We hebben dringend nood aan een structuur zodat dit efficiënt kan verlopen.

De voorzitter : De heer Van Duppen heeft het woord.

De heer Jan Van Duppen : Mijnheer de minister, ik wil u danken voor uw zeer degelijk antwoord. Toch wil ik opmerken dat alle projecten waarover u het had, vastlopen in de bottleneck van de prijs van het gebruik van het web en de toegankelijkheid ervan. Als op dat vlak niets gebeurt, kunnen we nooit ten volle gebruikmaken van de bestaande mogelijkheden in Vlaanderen. Ik zou dat uitermate betreuren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de onpartijdigheid en afstandelijkheid van de VRT

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Nieuwenhuysen tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de onpartijdigheid en afstandelijkheid van de VRT.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik heb de minister een schriftelijke vraag gesteld naar aanleiding van een artikel in de Gazet van Antwerpen van 11 oktober. Dat artikel is dus na de verkiezingen gepubliceerd. In dat artikel is een uitzending van het programma Koppen over Oost-Europese straatkinderen in Antwerpen aangekondigd. Volgens dat artikel verklaarde VRT-journalist Dirk Tieleman : 'We hebben de reportage bewust uitgesteld tot na de gemeenteraadsverkiezingen omdat we vonden dat het koren op de molen van het Vlaams Blok zou zijn.'

In mijn schriftelijke vraag vroeg ik de minister of hij niet van oordeel is dat de VRT aan zijn plicht tot neutraliteit verzaakt als de omroep doelbewust

informatie achterhoudt, en als informatie wordt uitgezonden als de verwachte effecten op het kiesgedrag van de burgers gunstig zijn.

Mijnheer de minister, ik stel hier nu een vraag om uitleg omdat uw antwoord op mijn schriftelijke vraag enigszins naast de kwestie is. U bevestigt in dat antwoord dat de VRT zich moet houden aan strikte onpartijdigheid en afstandelijkheid. Dat wisten we al. Verder verwijst u naar afspraken die in de aanloop naar de verkiezingen zijn gemaakt over de politieke evenwichten van de verkiezingsprogramma's, die goed waren voor meer dan 40 uren zendtijd. Het is ongetwijfeld interessant meer informatie te krijgen over wat daarvan werkelijk in de praktijk is gebracht. Over Koppen zegt u dat vooraf is afgesproken om geen reportages over de gemeenteraadsverkiezingen uit te zenden, en u laat uitschijnen dat daarom die reportage over de straatkinderen in Antwerpen niet is uitgezonden. Die reportage gaat echter helemaal niet over de verkiezingen, maar over een maatschappelijk thema zoals er nog wel andere zijn uitgezonden in de verkiezingsperiode.

De journalist heeft dus eigenmachtig beslist wat de kijker mag zien en wat niet, en hij deed dat naar eigen zeggen met de verkiezingsuitslag voor ogen. Hij heeft zijn beslissing genomen in functie van zijn partijpolitieke voorkeur – of beter gezegd : van zijn partijpolitieke afkeer. Hij veronderstelde dat mijn partij garen zou spinnen van dit thema, en daarom is de reportage niet uitgezonden. De programmamaker had blijkbaar geen vertrouwen in het beoordelingsvermogen van de Vlaamse kijker.

Ik wil het hier niet over deze ene reportage hebben, mijn vraag is ruimer. Als dit de werkwijze van de openbare omroep is bij de programmatie, dan vraag ik me af wat het verschil is met de tv-stations die in een nog niet zo ver verleden in Oost-Europa bestonden. Ik herinner me nog de zeer terechte kritiek die hier werd geuit op de werkwijze van de Servische staatsomroep tijdens het Milosevic-tijdvak. Wat is echter het verschil met de werkwijze van de openbare omroep in Vlaanderen ? Ik had gehoopt dat ook u verontrust zou zijn.

Ik wil ervan uitgaan dat u er in uw antwoord op mijn schriftelijke vraag van uitging dat het hier de traditionele bekommernis van mijn fractie betrof met betrekking tot het aan bod komen in programma's van de nieuwsdienst en de politieke duidingsprogramma's. Maar dit gaat toch wel een hele stap verder : dit is selectieve informatieverbreiding van niet-partijpolitieke maatschappelijke informatie.

Van Nieuwenhuysen

Ik herhaal dus mijn vraag. Vindt u het geoorloofd dat de openbare omroep op een dergelijke flagrante manier verzaakt aan zijn plicht tot neutraliteit? Bent u als voogdijminister bereid om de VRT daarover terecht te wijzen en er zo mogelijk voor te zorgen dat dergelijke praktijken in de toekomst achterwege blijven?

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, ik moet de heer van Nieuwenhuysen wellicht wat teleurstellen, want ik verwijs inderdaad naar mijn schriftelijk antwoord. Ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om te wijzen op het belang van artikel 7 van onze gecoördineerde mediadecreten, die zijn goedgekeurd door dit Vlaams Parlement. Ik citeer : 'De VRT stelt autonoom zijn programma-aanbod en uitzendschema vast.'

Het komt dus aan de VRT en aan niemand anders toe om te beslissen welk programma waar en wanneer wordt geprogrammeerd. De dag dat het parlement hier anders over oordeelt, moet men artikel 7 wijzigen. Maar ik denk dat men dan veeleer in Bosnische toestanden verzeilt dan vandaag, met dit stevige beschot tussen de politieke autoriteiten en onze omroep.

Als de vraagsteller in een interpellatie echter zou kunnen aantonen dat dit programma zou zijn verschoven omwille van politieke inmenging door het beleid, dan is er inderdaad een inbreuk op artikel 7 en moet ik nagaan of hier een loopje is genomen met onze eigen decretale bepalingen. Terzake moet ik hem echter volledig teleurstellen. De VRT deelt me mee dat dit een autonome beslissing was die werd genomen door de televisienieuwsdienst. De

VRT deelt me mee dat de beslissing in eer en geweten werd genomen, volgens de regels inzake goede trouw en op basis van afspraken en deontologische regels die van kracht zijn binnen de openbare omroep, en dat de informatie niet doelbewust van het scherm werd gehouden. Deze informatie werd uiteindelijk ook uitgezonden, na 8 oktober.

Over de vraag of men dit voor of na 8 oktober had moeten uitzenden wil ik me omwille van artikel 7 van onze eigen mediadecreten dan ook niet verder uitspreken.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Ik vind het vreemd dat de VRT durft beweren dat dit programma niet doelbewust werd uitgesteld. Dat blijkt niet uit de verklaringen van de hoofdredacteur van Koppen in de pers.

Mijnheer de minister, u geeft de VRT dus vrij spel. Ik begin me af te vragen waarom de Vlaamse belastingbetaler nog een openbare omroep moet bekostigen als die omroep er niet in slaagt die objectiviteit te waarborgen.

Uw antwoord doet me denken aan een fragment uit de film 'Crimson Tide', over een duikboot, waarin een tirannieke kapitein op een bepaald ogenblik zegt : 'We're here to defend democracy, not to practice it.' Ik stel vast dat dit hier ook het geval is.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.54 uur.*
